

Victor Ravini

Miorița sacră și profană

Prefață de
Aura Christi

București, 2025

Victor Ravini (n. 10 octombrie 1943, Caracal, județul Romanați, azi Olt). A absolvit Liceul „Ioniță Asan” din Caracal (1961); Facultatea de Filologie, la Universitatea din Timișoara, specializarea: limba și literatura română – limba și literatura germană (1966); Școala de zbor de la Ghimbav, pilot cu Certificat C pentru aparate de zbor fără motor (1968); Liceul în Suedia (1989); Facultatea de Știința religiilor, la Universitatea din Göteborg: Master of Arts in Religious Studies; Scandinavian International University, specializarea: International Certified Coach; Membru în International Coaching Community. A fost profesor de română într-un sat maghiar; traducător poliglot și corespondent comercial în comerțul exterior al României, staționat în București și în alte orașe din Europa; inspector de învățământ la M.I.C.M.G. București, delegat în Comisia guvernamentală nr. 1 pentru repartitia absolvenților cu studii superioare (1976-1985); profesor de limba germană la Școala germană din Göteborg, de franceză, engleză și suedeză la alte școli, profesor de literatura suedeză și istorie la liceul din Alingsås, secția literară; Maître de conférence: Etica și morala democratică, la Universitatea din Borås. A făcut parte din redacția revistei de literatură și filosofie Ord&Bild. Membru în Uniunea Scriitorilor din Suedia (Sveriges Författarförbund), Uniunea Scriitorilor din România – Filiala Timișoara. A fost vicepreședinte la Atelierele de reviste, cărți și afișe din Göteborg (Tidskriftsverkstan), vicepreședinte la Centrul de scriitori din vestul Suediei (Författarcentrum Väst), unde în prezent este reales revizor intern. Publicații selectiv: patru romane la Editura Albatros din București, pe vremea lui Mircea Sântimbreanu, care i-a binecuvântat fuga din țară și i-a sugerat Suedia; articole în *Limba Română*, editată de Academia Română, *Orizont* (Timișoara), *Astra* (Brașov), *Karpaten Rundschau* și în alte publicații; trei cărți în limba suedeză; articole în *Analele Universităților din Göteborg* și din Borås, *Dagens Nyheter* și alte publicații. A scris un raport cerut de guvernul de la Stockholm, cu propuneri personale pentru îmbunătățirea învățământului universitar. Raportul s-a tipărit, s-a transmis pentru aplicare în practică și e accesibil pe internet. Articole pe teme de folclor, literatură, lingvistică sau istorie în *Contemporanul*, *Curtea de la Argeș*, *Pro Saeculum*, *Tribuna învățământului*, *Dilema veche*, *Limba Română* (Chișinău), *Lumină Lină* (New York), *Alternanțe* (Germania), *Radio Diaspora* și alte publicații din țară și din diaspora. Susține rubrică permanentă la revista *Contemporanul. Ideea Europeană*.

Alte cărți publicate: *Miorița-Odödlighetens källa*, Stockholm, 2012; *Miorița – izvorul nemuririi*, Stockholm, 2012; *Miorița – izvorul nemuririi*, Editura Alcor EDIMPEX, București, 2016, ediția a doua, 2017; *Barca veselă* (memorialistică epistolară), Editura Alcor Edimpex, București, 2017; *Din preistorie în viitor*, Editura Ideea Europeană, București, 2023; *Miorița până la stele*, Editura Academiei Române, București, 2024; *Sala de lectură Miorița*, Editura Ideea Europeană, București, 2024; *Dincolo de Mânăstirea Nebunilor*, Editura Ideea Europeană, București, 2024.

Distanța de la profan la sacru

Distanța dintre interpretarea făcută *Mioriței* – sub semnul profanului – în relativ imediata contemporaneitate și realitatea de origine divină a acestei capodopere este echivalentă cu distanța dintre nivelul atins de decadența lumii de azi, adâncită din ce în ce mai accentuat într-o vale destinală secularizată – din care a fost izgonit Creatorul – și mitul original, sacru prin definiție, al acestui colind străvechi, care a supraviețuit, în raza unui miracol, milenii cvasiîninteligibil. Aceasta este, de fapt, concluzia formulată după lectura celor câteva monografii substanțiale, de o evidentă originalitate, semnate de scriitorul româno-suedez Victor Ravini, care a dedicat câteva decenii studiului acestei capodopere universale cu scopul explicit de a-i citi adecvat sensurile, simbolurile și de a-i descrie treptele ce conduc spre o hierofanie aproximată de cunoscutul cercetător în linie neoplatoniciană și descrisă inspirat pe urmele filosofului grec, născut în Egipt – Plotin. În traseul parcurs de acest gânditor – care întrezărea trei etape, trei stadii până la înălțarea spre divinitate (purificare, contemplare și iluminare) – traseu culminat cu acea exclamație apoftegmată „mă străduiesc să înalț divinul din mine la divinul din Univers”, emisă înainte de a urca de unde a venit, la stele, la 66 de ani, autorul româno-suedez întrevede

semnele hierofaniei de care se bucură baciul din *Miorița*, urmând ca la carte ritualul de origine divină și supunându-se întru totul voinței suprarationale.

Cunoscuta baladă, după cum se știe, figurează de decenii în manualele școlare. La lecțiile de literatură ni s-a explicat tuturor, în baza versiunii culese și prelucrate de Vasile Alecsandri a acestui „cântec popular”, că personajul principal al acestui poem epic – „poezie populară” i se mai spune – este baciul „tras printr-un inel”, însoțit de Miorița, cu care poartă dialoguri ciobanul, și trei ciobănei, care la ceas de taină se pun de acord – din varii motive, ce pendulează, ni se spunea, între invidie, ranchiună, răzbunare, vechiul obicei descins din acel îndemn de vibrație joasă „să moară capra vecinului”, precum și alte limite umane – să-l omoare pe „mândrul ciobănel”, care are o reacție de resemnare în fața morții iminente și își gândește – cu lux de amănunte, fără să se opună câtuși de puțin – propriul sfârșit. E vorba însă de o percepție diferită asupra morții decât cea caracteristică imediatei contemporaneități, moartea fiind sărbătorită cu fast. E la mijloc, în acest mit ancestral, cu originile împlântate adânc în pre-creștinism, de uciderea limitelor circumscrise lumescului strict, *prea omnescului*, de anihilarea eurilor subjugate minoratului, cu toate maladiile nestrăine omului, pe de o parte. Iar pe de altă parte, de o victorie și de un urcuș spiritual se poate lesne face vorbire în acest demers mitic, de o originalitate elocventă.

Deși interpretarea tradițională poate varia, insignifiant însă, și e completată, de obicei, cu detalii luxuriante, spicuite din textul propriu-zis, matricea nefastă, fatalistă, rămâne infatigabil cea descrisă ceva mai sus și a fost coborâtă de agenții progresismului, guralivi și, uneori, locvace, până la treapta de unde s-a cerut

insistent, imperativ, inacceptabil în esență, scoaterea acestei capodopere din manuale, motivul principal al unui asemenea demers radical și, în esență, nedrept, fiind faptul că acest text de origine pre-creștină cultivă, între altele, după cum se afirmă ritos, resemnarea, pesimismul, îndemnul de a renunța la luptă ș.a. Un alt motiv al unui asemenea demers de neacceptat ține de aplicarea politicii corecte, una dintre tendințele acesteia, e știut, fiind ștergerea rădăcinilor identitare inclusiv prin atacul brutal și grosolan la miturile, legendele, limba, cultura și istoria unei națiuni. Acest atac țintește, de bună seamă, esența, rădăcina unei națiuni, alpha și omega ei: sufletul. Interesant e că unii cercetători care au comentat *Miorița* au propus, pur și simplu, amputarea din corpul acesteia a unei serii de strofe, de pildă, după versul 72, mai exact, „cele mai frumoase și mai impresionante versuri”. Astfel, se face pasul decisiv spre cenzurarea, distrugerea unei capodopere, în stilul zilelor noastre, când sunt cenzurați, epurați, readuși *pe linia* impusă de globalizarea interpretată abuziv, între alți uriași, Shakespeare, Dante sau Goethe. În urma unor asemenea măsuri abuzive, centrul iradiant al culturii europene, Shakespeare, e văzut fie ca misogin, fie ca rasist. Dante, cel de neegalat, devine un xenofob discriminatoriu, iar Goethe nici mai mult, nici mai puțin decât... nazist. Pentru asemenea enormități sunt căutate, desigur, și argumente, iar atunci când acestea lipsesc, se inventează cu lejeritatea cu care zbor fluturii în stoluri albastre, nocturne, spre lampa ce arde intens în întuneric. În timp ce diverși agenți ai progresismului obtuz și tot mai agresiv – semn că timpul său expiră cât de curând – vorbesc doct și savant despre cenzura din perioada dictaturii bolșevice, condamnând-o în stil bolșevic, ei înșiși recurg la cenzură, e adevărat,

adaptând-o vremurilor noi, postmoderne, care presupun adesea și cenzurarea biografiilor de până la 1989. Prin cenzura operată în corpul sacru al mitului ni se oferă, câteodată, lecții de umor involuntar, ca să nu-i spunem umor negru. În una dintre variantele mitului, sora soarelui – o zeiță, deci – cu care urmează să se căsătorească ciobanul se transformă în fata unui maior! În lectura cercetătorului Victor Ravini, e vorba, în realitatea mitică, de „unirea mistică (*unio mystica*) cu divinitatea” a ciobanului. „Unirea mistică” cu divinitatea e făcută cu scopul cunoașterii adevărului: „Sentimentul de unire cu universul se numește «cunoaștere experimentală a adevărului absolut» sau «cunoașterea experimentală a divinității» (*cognitio dei experimentalis*)”. Evident că aceste realități mistice sunt percepute de un neinițiat, litotic vorbind, ca niște halucinații.

Matricea fericită a legendei sau – călinescian vorbind – mitului Mioriței ajuns la noi, astăzi, și consultată, în special, în versiunea cizelată, lucrată de Vasile Alecsandri, în realitate, o reprezintă așa-zisa Urballade, de unde au crescut, fiind adaptate și modificate până la o recunoaștere tot mai dificilă, de-a lungul secolelor, peste 1289 de variante, analizate pe parcursul existenței sale de neobositul erudit Victor Ravini. Legenda Mioriței (un alter ego al ciobanului), de fapt, înfățișează treptele de inițiere parcurse conștiincios de ciobanul mioritic, inițiere ce seamănă izbitor cu ritualul folosit de Cabirii și pe pământurile Daciei preromane. Cabirii, adică cei mari – în versiune nichitastesciană mai marii minții – sunt, ne explică cu răbdare eruditul Victor Ravini, patru divinități: Axieros, Axiersa, Axiersos și Karmilos. Ritualurile cabirice de inițiere și-au lăsat inconfundabila amprentă precreștină asupra Mioriței, intrate ulterior în patrimoniul literar universal laolaltă cu bogatul

palimpsest alcătuit de elemente, lesne recognoscibile pentru inițiați, preluate inclusiv din ritualurile de inițiere practicate de cântărețul dac Orfeu. Mitul este, prin urmare, un fel de scenă de teatru, pe care joacă o seamă de personaje, unul dintre acestea fiind foarte evoluat din punct de vedere spiritual și urmând să treacă prin furcile caudine ale unei pregătiri pentru o renaștere spirituală profundă. Ținta – renașterea spirituală – îl face pe eroul baladei să accepte cu seninătate moartea părții lumești dinlăuntrul său. În acest sens, atât dialogurile dintre ciobani, cât și pregătirile baciului înstărit pentru moartea ritualică, urmată de o nuntă sacră (hierogamie) sau o liturghie cosmică sunt alegorii, fragmente din realitatea morții și renașterii spirituale. Avalanșa de amănunte, puneri în scenă, dialoguri, alegorii, metafore și monologuri, unele dintre acestea desfășurate față în față cu animalul totemic – Miorița (proiecție a eului ciobanului) – toate laolaltă, așadar, alcătuiesc un ritual cathartic, menit să purifice, înnobilând sufletul ciobanului și revărsându-l în sufletul cosmic. Astfel, se rescrie oarecum scenariul metafizic leibnizian, în care monada se supune supramonadei, fiind parte componentă a celei din urmă, cele două entități – monada și supramonada – funcționând după principiul vaselor comunicante. Supramonada rămâne, firesc, sursa primordială.

După o lectură cât se poate de atentă a mitului și a comentariului ravinian, observăm că ciobanul net superior din punct de vedere spiritual celorlați ciobani (în unele variante – 3, iar în altele – 9 sau 10) este o punte de legătură pentru ceilalți între văzut și nevăzut, el însuși urmând să urce alte câteva trepte în evoluția sa spirituală, transformându-se – în lectură nietzscheană – în supraom: „Omul este ceva ce trebuie depășit”. (*Așa grăit-a Zarathustra*) Acest traseu de origine divină,

descriș exact și de invocatul Plotin, urmează neabătut calea sufletului care e veșnic și se află în trecere pe pământ, în drum spre cerescul acasă. Prin exemplul oferit, mesajul ciobanului se limpezește în lumina îndemnului delphic: cunoaște-te pe tine însuși, urmat de un alt îndemn: apropie-te de și identifică-te, prin lucrarea făcută, cu esența ta divină. În om se duce, în mod firesc, lupta pentru depășirea limitelor, spaimelor și datelor de extracție străină firii sale făcute, construite, strunjite după asemănarea Zeului. În această ordine de idei, citatul politellaen, la care recurge Victor Ravini – monografiile d-sale fiind de o erudiție frumos copleșitoare – e parcurs sub semnul *nec plus ultra*: „Misticismul, indiferent dacă e indianist, taoist, sufist sau creștin, presupune o identitate fundamentală între sufletul omului și suprasufletul divinității, între duhul individului și duhul sfânt, între omul care iubește și divinitatea iubită. Viața omului pe pământ și existența lui sunt simțite ca o înstrăinare sau un exil din adevăratul său cămin, a cărui amintire nu s-a pierdut de tot. Mistical e extrem de conștient de moștenirea sa dumnezeiască și că viața este o rătăcire prin labirinturile materiei, iar strădaniile lui se orientează spre întoarcerea acasă. Întoarcerea în sfera divină este adevărarea Sinelui”.

Descriind acest parcurs de origine sacru – om – divinitate – demersul nostru e pândit la tot pasul, inevitabil, aproape, de schematizare și de riscul de a părea sau de a deveni mai puțin inteligibili, deoarece e lesne de înțeles că ne aflăm pe pământurile limitelor limbajului și anume ale incapacității de a exprima inefabilul, când te surprinzi, în iureșul dansului abstracțiunilor, că recurgi la o seamă de noțiuni și realizezi, în lumină nietzscheană, că ele rămân a fi „cimitire ale intuiției”. Eruditul cercetător Victor Ravini, căruia îi aparține această interpretare

de o evidentă originalitate, face demonstrațiile necesare, atent și scrupulos documentate, și în monografia de circa șapte sute de pagini, intitulată *Miorița sacră și profană*, în care sunt aduse față în față izvoare consultate în țară și, mai cu seamă, în bibliotecile din străinătate, și analizate, în oglindă, miturile și legendele altor popoare, simbolistica arborescentă a metaforelor, alegoriilor și parabolilor, care se ating direct sau indirect de Miorița românească. Cine l-ar fi comparat pe Ghilgameș, cu tot cu spaima lui de moarte încercată după trecerea în neființă a prietenului său Enghidu, cu *mândrul ciobănel* de pe versanții carpațici, pregătit pentru hierofania divină și neînfricat în fața sacrificiilor inevitabile?! Senzația care mă încearcă obsesiv, aproape, scriind aceste însemnări, e că ating marea cu degetul. Și, totuși, mă grăbesc să-mi mărturisesc bucuria, entuziasmul și fericirea care m-au însoțit în timp ce parcurgeam cu luare-aminte întregul opus ravinian, în care autorul face un demers de o simplitate și importanță copleșitoare: re-dăruiește românilor Miorița așa cum a fost, este și va rămâne. În pofida „înțelegerii deficitare a versurilor” din cele peste o mie două sute de variante ale baladei, rescrise, revăzute, completate și adaptate în funcție de vreme, nevoile sau interesele celor care operau modificări pe corpul sacru al acestei capodopere, la origine, un colind frumos, cântat, mai ales, în ajunul sfintelor sărbători de iarnă în Maramureș.

Resemnarea ciobanului e departe de a proveni din magmele comode ale fatalismului sau ale lipsei de forță, sau pesimismului. Este semnarea activă a inițiatului, care știe și acceptă că el se cuvine să treacă prin toate aceste etape – moartea, înhumarea, învierea și nunta (unirea cu Dumnezeu) – ca să renască spiritual vorbind, nunta, în acest caz, fiind chiar renașterea. Cei care

aplică logicii mistice – logica profană falsifică realitatea sacră a mitului, prin urmare, îl distrug sau încearcă să-l distrugă. Eliadesca „revelație tragică” e absentă în textul mitic. În schimb, se regăsesc o seamă de condiții și circumstanțe, descrise cu acribie lirică, pusă în scena nevoii de renaștere spirituală, care implică, firesc, sacrificii – condiții *sine qua non* ale reinnoirii în Spirit. Fondul eminentemente religios – sau de extracție mistică – al poemului acesta ancestral la această realitate absolută te conduce, iar argumentele în favoarea acestei realități abundă, culminând strălucit cu faptul că la sfârșitul mitului ciobanul e în viață, deși... a murit. A murit exact cum se moare pe o scenă de teatru, aproape. E limpede faptul că e vorba de o moarte spirituală, înscenată ca într-o piesă de teatru, scopul evident fiind, spuneam, renașterea în Spirit. Învierea are loc sub privirile lectorului împărțit, firesc, între două niveluri de interpretare: primul îi revine Mioriței profane, comentată de cercetători, etnografi, istorici, savanți și critici literari (ca text filosofic, juridic, literar, istoric ș.a.). Pe cel de-al doilea nivel, superior, o regăsim pe Miorița esoterică, sacră, percepută sub semnul mitului și al unui fond religios de G. Călinescu, Victor Ravini ș.a.

Tabăra așa-zisă profană a interpreților este, previzibil, incomparabil mai numeroasă și, în chip evident, atunci când ne ridicăm privirile la cer, pierde teren în fața cercetătorilor care au analizat, studiat și, iarăși, au revenit la sursele mitice și religioase ale acestei evidente capodopere din perspectivă spirituală, cum e firesc pentru o lucrare de nivel zero, al cărei fond e sacru. Esența tare a acestui mit străvechi se circumscrie nevoii omului de a se depăși, împărțindu-se între partea umană și cea divină. Ambele niveluri se regăsesc în forul lăuntric și înregistrează pulsuni sau variații în funcție de caz, căci,

mânate de forțe contrarii, ele se află, firesc, într-o neostenită luptă. Redescoperim, aici, dintr-un unghi diferit eternele *gânduri duble*, la care se referă dostoevskianul prinț Mișkin, falsul idiot, și, în mod direct, contele Tolstoi în însemnările sale jurnaliere.

Interesant e că, în această odisee a lecturii mitului Mioriței, în perioada real-socialistă se propunea, spuneam, cenzurarea ei, ca să nu spunem amputarea de la versul 72. Acum însă, în epoca ofilirii progresismului și a secularismului rapace, se pledează pentru scoaterea ei din manuale. Ceea ce spune multe nu atât despre vremurile tulburi de altădată sau cele tot mai tulburi de acum, ci despre autorii acestor solicitări de departe abuzive, cu rădăcinile în educație, oportunist și caracter sau, mai exact, absența acestuia.

În concluzie, Miorița rămâne a fi în „de-a pururi ziua cea de azi”, spuneam și odinioară, o capodoperă a literaturii române și, totodată, a literaturii universale. În timp ce nu puțini români o denigrează, acoperind-o cu zgura unor comentarii pripite, defăimătoare, și întârziind într-o percepție eminentemente profană, iar unii – să le zicem – puternici ai zilei, trecători ca ploile de vară, deși domină societatea românească de mai bine de trei decenii, propun scoaterea acestei capodopere din manualele școlare, cercetători din străinătate ridică acest străvechi colind pe un pedestal de bronz: alături de marile opere ale lumii, de extracție mistică. Și nu numai comentatori străini.

După îndelungi stagii în bibliotecile Suediei, Franței, Germaniei și ale altor țări, eruditul cercetător, romancier și eseist Victor Ravini face o analiză aplicată a celor 1289 de variante ale acestui colind, a impresionantei bibliografii existente pe seama subiectului în discuție și descrie avizat saltul făcut de protagonistul celebrei balade (de fapt, un mit, spuneam, care

pulverizează tipare, clișee, spaime, ezitări destinale și o serie de limite... umane) de la omul îngenunchiat, mai exact: aproape îngenunchiat, pregătit pentru sacrificiu, la Omul-Zeu, neînfricat în fața morții ritualice și convins de faptul că atunci când vorbește sufletul străvechi din veșnicie, arborii, lucrurile, oamenii, munții, apele, stelele, mioarele, câinii și alte animale totemice, totul laolaltă, absolut totul e cuprins deodată de o tăcere asurzitoare, care prevestește învierea, renașterea Omului din om. În realitate, *Miorița* reprezintă, afirmam și cu alte prilejuri și reiau, frământarea sufletească a ciobanului în preajma ritului de inițiere, prin care el se va uni în spirit cu divinitatea după ce ucide eul depășit, iar ego-ul, redus la tăcere, e pregătit astfel pentru marea înnoire în Spirit. Analiza atentă și erudită a eseistului, romancierului și cercetătorului Victor Ravini se oprește scrupulos la arborescenta simbolistică revelată în imaginea mamei și a mioarei, a morții, înmormântării și renașterii ciobanului, apoi insistă, în mod special, pe rolul și menirea câinelui, surorii soarelui sau *mândrei crăieșe*, ciobanilor sau tuturor elementelor „autentice din *Miorița*”, care „reflectă o societate preindoeuropeană” ș.a. Autorul descifrează cu minuție perspicace sensurile și mesajele incifrate – ca niște coduri pecetluite de taină – ce au rolul fie de geamanduri, fie de borne spirituale sau mesageri divini, a căror menire e să-l sprijine pe cioban pe calea metamorfozei sale miraculoase și să-l ocrotească de pericole, înlesnindu-i astfel fericita schimbare la față: „Ciobanul, la fel ca Plotin, Hafez sau Ibn al-cArabī, își unește sufletul său cu sufletul divinității, unește microcosmosul cu macrocosmosul”.

Miorița este, după cum se știe, unul dintre textele literaturi române cele mai traduse; cred că e mai tradus decât Eminescu, a cărui poezie a apărut în peste 80 de

limbi. Miorița e și una dintre operele cele mai comentate. Amploarea ecourilor, analizelor, cercetărilor pe marginea ei e halucinantă și cvasinecunoscută publicului român. Meritul inclusiv al acestei substanțiale monografii unice, de peste 660 de pagini, cu o bibliografie arborescentă, *Miorița sacră și profană*, apărută la scurt timp după *Sala de lectură Miorița* – este de a readuce această capodoperă acasă, în matca literaturii române, printre creațiile de vârf ale culturii române, adică exact acolo unde îi este locul: printre legendele și miturile intangibile, sacre, ale acestei națiuni, ale cărei rădăcini sunt, în continuare, după cum se știe, clătinate, de oportuniști agramați, zgomotoși și veseli – și aceștia trecători, cum sunt și ploile abrupte de vară, și campaniile de demitizare – o altă formă de atac al valorilor fondatoare.

Meritul acestor lucrări de referință este de a re-aduce în Cetate mitul unui om care și-a depășit condiția prin transformarea-i radicală în Om care se împlinește prin unirea cu divinitatea, trecerea prin focurile sacre ale revelației și iluminării. Și astfel devine un om împlinit, un Om fericit, conștient până în vârful unghiilor de caracterul veșnic al sufletului său unic, dăruit la naștere, în care ciobanul își revarsă întreaga fire, urmând scenariul nunții sacre. Victor Ravini ne amintește că Sfântul Ioan al Crucii vorbește de *Mireasa-Suflet* și ne întoarce la izvoarele consacrate din literatura universală, pentru a ne face să vedem cu ochii larg deschiși că – prin *Miorița* – în fața noastră se desfășoară spectacolul magistral al urcării omului în Spirit – metamorfoză radicală de care ne minunăm ca la carte, pentru că suntem martorii, comentatorii și mesagerii recunoscători ai unui miracol de origine divină.

Cuvânt înainte

Enciclopediile occidentale afirmă că *Miorița* este una dintre marile capodopere ale literaturii universale. Conținutul luminos este inaccesibil pentru cercetarea care se oprește la aspectul concret al cuvintelor și neglijează conținutul lor metaforic. Nimic nu este concret în *Miorița*, totul e simbol și abstracțiuni, comparabile cu cele din alte capodopere, din alte culturi. *Miorița* nu prezintă o crimă pentru jaf, ci frământarea sufletească a baciului, în preajma unui rit de inițiere. Variantele *Mioriței* prezintă cinci rituri de inițiere. Una dintre ideile principale din *Miorița* este o idee eternă: depășirea limitelor condiției umane și îndumnezeirea omului, de orice religie ar fi sau chiar dacă e ateist, de pe toate meridianele. *Miorița* ne-a fost lăsată moștenire ca un exercițiu psihologic la îndemâna tuturor. *Miorița* are o valoare mondială și nepieritoare, ca ghid de fericire spirituală și de înălțare sufletească până la cele mai înalte culmi ale poeziei.

V.R.

Cuprins

Aura Christi, Distanța de la profan la sacru.....	v
Cuvânt înainte	xvii
Capitolul 1. Cine atacă <i>Miorița</i> , atacă România	1
<i>Miorița</i> – Varianta publicată de Vasile Alecsandri	13
Capitolul 2. Rezultatul dezastruos al cercetării <i>Mioriței</i> de până acum	18
Capitolul 3. Ciobanul a fost sau n-a fost ucis?	42
Uciderea la modul prezumtiv (1.MP)	46
Ciobanul poruncește să fie omorât (2.MI)	55
Uciderea la modul indicativ, timpul trecut (3.TT).....	67
Adaptări individuale	73
Ce fel de ucidere este?	78
Capitolul 4. Un cuvânt înțeles greșit a împins cercetarea pe un făgaș prăpăstios	87
Orientarea juridică a cercetării	89
Capitolul 5. <i>Legea</i> și concepția arhaică despre lume	114
Ciobanii, în <i>Miorița</i> , zic <i>lege</i> și niciodată <i>pravilă</i>	131
Alterarea textului	134

Capitolul 6. Cinci taine în portretul ciobanului din <i>Miorița</i> (R1).....	140
Însușirile ciobanului.....	145
Corbul.....	150
Spicul de grâu	152
Spuma laptelui	154
Mura câmpului	155
Tras printr-un inel.....	156
Capitolul 7. <i>Mai ortoman</i>	170
Capitolul 8. Elemente din ritul Cabirilor traci (R2)..	197
Capitolul 9. Uciderea baciului ca la tracia lui Herodot (R3).....	218
Capitolul 10. Mândra crăiasă și Fata de pe munte... 230	
Esența efortului cercetătorilor de până acum....	231
Fata de crai, mândră crăiasă, a lumii mireasă... 240	
Fata de maior (hierofania)	243
Fata de pe munte este o zână (R4)	246
Înlocuirea metaforelor luminoase cu unele întunecoase	258
Capitolul 11. Mama ciobanului	267
Cercetarea de până acum.....	267
Perspectiva genului	270
Competența religioasă a mamei ciobanului (R5)	278
Relațiile mamei ciobanului cu divinitățile.....	291
Consecințele ritualului ciobanilor asupra matriarhatului.....	294
Noutăți neolitice	299
Capitolul 12. Timpul și locul pentru ucidere.....	306
Locul îngropării, ce fel de îngropare și obiectele ciobanului	317
Capitolul 13. Scopul liturgic al ritualului.....	347
Capitolul 14. Metafora cinei	369

Un pui de căprioară care vorbește înlocuiește sacrificiul uman (MC.a).....	370
Hotărârea se ia în timpul ultimei cine (MC.b)....	373
Mâncarea rituală (MC.c).....	375
Imaginea de ansamblu și perspectiva comparativă	379
Capitolul 15. Frăția ciobanilor	385
Înrudirea ciobanilor.....	385
Străinătatea ciobanului	398
Capitolul 16. Etica ciobanilor	438
Etica normativă	440
Etica scopului.....	440
Etica situației existente	442
Valorile de bază ale ciobanilor	444
Capitolul 17. Animalele: oile, mioara, câinele.....	449
Ce simbolizează oile?.....	453
Ce simbolizează mioara?.....	457
Înrudirea mioarei cu ciobanul	477
Animalul de cult	484
Ce simbolizează câinele?.....	487
Capitolul 18. Alegoria morții și a nunții.....	500
Cercetătorii anteriori.....	503
Definirea noțiunilor.....	513
Alegoria morții și a nunții, un nou punct de pornire.....	519
Capitolul 19. Nunta sfântă (hierogamia).....	530
Cercetătorii anteriori.....	530
Înțelesul de taină al alegoriei	533
Mister cutremurător, maiestuos și fascinant.....	536
Identitatea personajului principal din variantele cu <i>Fata Frumoasă</i>	541
Identitatea mândrei crăieși și avatarurile ei	549
Capitolul 20. Metafora morții și moartea metaforei.....	559

Moartea simbolică a ciobanului.....	566
Ciobanul își adeverește ființa sa	570
Capitolul 21. Confuzia dintre <i>mythos</i> și <i>logos</i> sau dintre sacru și profan.....	576
Scopul cunoașterii absolute	577
Capitolul 22. Viziunea ciobanului comparată cu viziunile altora	589
Nivelurile multiple ale alegoriei.....	616
Capitolul 23. Lumea exterioară și interioară a ciobanului	628
Zeitatea umanizată și omul zeificat	630
Capitolul 24. Concluzia concluziilor.....	639
Bibliografie	647
Indice de nume	662
Abstract	671
Résumé	673
Zusammenfassung	675
Sammanfattning	677
Rezumat.....	679